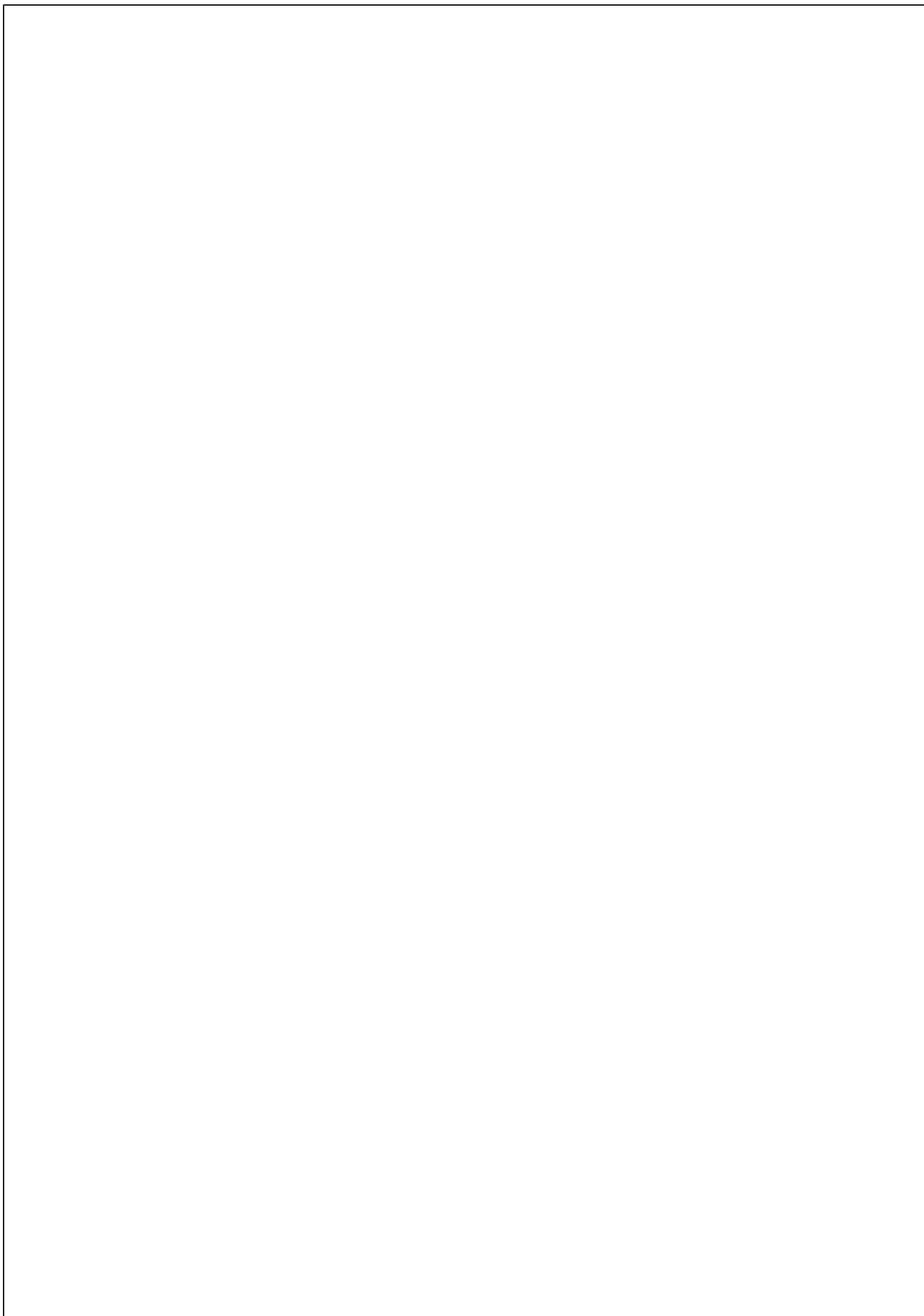

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/201375,Ktorzy-ogien-podsyca-premierowy-pokaz-filmu.html>
17.03.2026, 13:41

„Którzy ogień podsyca...” – premierowy pokaz filmu

– Krzyże Wolności i Solidarności są dla tych, którzy stanęli do walki z systemem komunistycznym, stawiając na szali swoje życie osobiste i życie zawodowe – powiedział dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, podczas premiery filmu „Którzy ogień podsyca...”

22.05.2024

Pokaz filmu w reżyserii Tomasza Łysiaka odbył się 22 maja 2024 roku w warszawskim kinie Atlantic. Obraz, którego celem jest oddanie hołdu osobom zaangażowanym w działalność antykomunistyczną i przypomnienie historii odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności, powstał z inicjatywy Instytutu Pamięci Narodowej w studiu Picaresque Maciej Pawlicki. Autorem scenariusza i reżyserem jest Tomasz Łysiak.

Celem filmu jest uczczenie inicjatorów ustanowienia odznaczenia KWiS – członków Krakowskiego Komitetu Krzyża Solidarności. O historii Krzyża Wolności i Solidarności opowiada Tadeusz Wojciech Drwał, jego pomysłodawca, zaangażowany w upamiętnianie działalności antykomunistycznej. W filmie zaprezentowano wybrane sylwetki uhonorowanych KWiS. Reżyser oddaje głos bohaterom opozycji, damom i kawalerom Krzyża Wolności i Solidarności, m.in. Annie Kołakowskiej, Stanisławowi Płatkowi, Zenonowi Wechmannowi i Andrzejowi Anuszowi, a także dzieciom tych, którzy za swój opór przeciw komunistycznemu zniewoleniu stracili życie.

Przed pokazem symboliczną minutą ciszy uczczono majora [Zenona Wechmanna](#), który zmarł 21 maja 2024.

Prezes IPN dr Karol Nawrocki przypomniał, że ustanowienie Krzyża Wolności i Solidarności było inicjatywą Tadeusza Wojciecha Drwała z Krakowa, podjętą przez Janusza Kurtykę i Janusza Krupskiego. Odznaczenia zostały po raz pierwszy wręczone w 2011 roku. Do tej pory uhonorowano nimi 8805 osób.

Jak zaznaczył dr Karol Nawrocki, osoby te nie wahały się poświęcić swojego życia zawodowego i osobistego, trafić do więzienia, ośrodków internowania po to, abyśmy mogli żyć w wolnej i niepodległej Polsce.

– Krzyż Wolności i Solidarności jest zobowiązaniem od tego, żeby świadczyć prawdę o istocie systemu komunistycznego i o walce z nim, dla naszej wolności w czasach, w których słyszymy publicznie o nadchodzącym procesie reubekizacji. A więc o procesie, w którym Wy – damy i kawalerowie odznaczenia Krzyżem Wolności i Solidarności – walczący z systemem komunistycznym, będziecie musieli zaakceptować sytuację, w której ci, którzy Was inwigilowali, prześladowali i wsadzali do więzień odzyskają swoje emerytalne i rentowe prawa

– podkreślił prezes IPN i zaapelował do wszystkich odznaczonych, aby stali się świadkami historii, przede wszystkim dla młodzieży.

– Historii, która dotknęła Wasze rodziny, Was i której jesteście bohaterami, bo nie wahaliście się stanąć po stronie dobra w czasach komunistycznego,

Po pokazie odbyła się dyskusja o historii powstania Krzyża Wolności i Solidarności, w której udział wzięli: Irena Zofia Romaszewska, Tadeusz Wojciech Drwał, reżyser Tomasz Łysiak i dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk. Rozmowę poprowadził Marcin Wikło.

Podczas dyskusji Tomasz Łysiak opowiedział o pracy nad filmem i symbolicznym znaczeniu jego tytułu. Irena Zofia Romaszewska, działaczka opozycji, doradca Prezydenta RP oraz przewodnicząca Zespołu ds. opiniowania wniosków o nadanie odznaczeń dla działaczy opozycji demokratycznej wyjaśniła, jak wyglądają procedury związane z przyznawaniem KWiS w Kancelarii Prezydenta RP. Podkreśliła także znaczenie Krzyża Wolności i Solidarności dla rozgraniczenia postaw walki o wolność od bierności.

Inicjator ustanowienia odznaczenia Tadeusz Wojciech Drwał przypomniał genezę powstania KWiS i podkreślił znaczenie wielkiego zaangażowania prezesa IPN dr. Janusza Kurtyki w jego ustanowienie. Natomiast dyrektor AIPN Marzena Kruk opowiedziała o pracy archiwum związanej z przygotowaniem i dokumentowaniem wniosków o nadanie odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności.

Na premierze filmu obecni byli bohaterowie filmu, damy i kawalerowie Krzyża Wolności i Solidarności oraz członkowie ich rodzin, przedstawiciele środowisk kombatanckich, instytucji państwowych zaangażowanych w honorowanie działaczy opozycji antykomunistycznej odznaczeniem Krzyż Wolności i Solidarności oraz instytucji kultury kultywujących pamięć o wolnościowych dążeniach Polaków.

W wydarzeniu wzięli udział także przedstawiciele władz Instytutu: zastępcy prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski i dr hab. Krzysztof Szwagrzyk. Na projekcji gościliśmy również młodzież z CX Liceum Ogólnokształcącego im. Roberta Schumana i Szkoły Podstawowej nr 109 im. Batalionów Chłopskich w Warszawie.

Film „Którzy ogień podsyca...” będzie wkrótce prezentowany na seansach w Katowicach i Gdańsku. W drugiej połowie 2024 roku, obraz będzie można zobaczyć na kanale IPNtv na YouTube.

Krzyż Wolności i Solidarności ustanowiony został na mocy ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach z 5 sierpnia 2010 r.

Z inicjatywą nadania odznaczenia występuje Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Za przygotowanie wniosków odznaczeniowych odpowiada Archiwum IPN.

Archiwum IPN od 2019 r. publikuje biogramy osób uhonorowanych KWiS na stronie: [Krzyż Wolności i Solidarności – Lista Osób Odznaczonych](#)

Informacje o zasadach przyznawania KWiS znajdują się pod linkiem: [Krzyż Wolności i Solidarności](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Premiera